

ארבע קושיות ❓ אבל איפה התשובות?

Category: חגים, פסח

התירוץ לארבעת הקושיות בתחילת הסדר מגיע בסופו, עם ההכרה וההפנמה של המסובים בדבר האמונה הגדולה בה' שמסירה מאליה את כל הקושיות.

החיידר

בליל ה'סדר' שואל כל ילד יהודי את ארבעת הקושיות [כדאי לשאול ולשתף את הקהל בקושיות, רובם אינם יודעים אותן בפרטיות. כדאי גם לבאר ולהסביר את הקושיות בטוב טעם: מה הכוונה מטבילין ב' פעמים; מצה ❓ מצווה דאורייתא; מרור בזמן הזה מדרבנן; ומסובין דרבנן].

כעת כשאנו יודעים היטב את ארבעת הקושיות של ההגדה, מהי אפוא התשובה על השאלות הללו; הילד שואל אותנו קושיות ואנו אמורים לענות לו תשובות. אולם בהגדה אנו לא מוצאים תשובות על ארבעת הקושיות; אם מחפשים אפשר למצוא תשובה לשאלה השנייה על מצה ולשאלה השלישית על מרור, וזה בקטע שאומרים בהגדה מצה זו, מרור זה על שום מה וכו', אבל אין תשובה על השאלה הרביעית למה מסובין, ובפרט לא על השאלה הראשונה מדוע מטבילין ב"פ.

וכך בכל שנה ושנה הילדים שואלים אותנו את הקושיות ואנחנו בעצם לא מספקים להם תשובה הולמת, ובמקום התשובות אנו משקים אותם ארבע כוסות ובכוס הרביעית הם כבר שוכחים את השאלות ❓ וחוזר חלילה ❓

במזרח אירופה היו קוראים לבית-הספר היהודי בשם מאד מעניין: "חיידר", שם מוזר ❓ מה משמעותה של המילה הזאת? בתלמוד מוצאים שמות אחרים לבית-ספר; בית הספר, בית המדרש, ישיבה, ו'בית רבן' (הילדים היו נקראים תינוקות של בית רבן). כל אחד מהשמות הללו מעיד על עצמו ומספר על המוסד, ספר, מדרש, רבן וכו', אבל מהו ה"חיידר"? מה המקור של השם הזה?

על משמעות ה"חיידר" הרבי אומר דבר מעניין מאד: אנו מוצאים שכל שיר השירים הוא למעשה תיאור על החתונה של כנסת ישראל עם הקב"ה. החתונה הייתה בזמן מתן תורה בחג השבועות, ושם כתוב "הביאני המלך חדריו", כלומר, בזה שה' הביא לנו את התורה הוא הכניס את בני ישראל לחדרים הפנימיים שלו, ומכאן נובע השם "חיידר", הקב"ה הכניס את בני ל"חיידר" ללמוד תורה.

בלי דעות קדומות

בפעם הראשונה שעם ישראל למד תורה מהקב"ה הם אמרו "נעשה ונשמע", הם היו מוכנים לשמוע, היה להם ביטול לבוא ולשמוע בלי שום קושיות מראש. כשהם באו לקבל את התורה הם באו נקיים לגמרי מדעות קדומות ומקושיות שהתרוצצו בראשם קודם לכן. הם באו מתוך ביטול מוחלט לשמוע דברים שהם מעולם לא שמעו קודם לכן. זה מה שהיה מיוחד במתן תורה, ולכן ילד קטן שזה עתה מתחיל ללמוד תורה בלי שום דעות קדומות הרי הוא מקבל את התורה מחדש כמו במעמד מתן תורה ולכן זה נקרא שהוא הולך 'לחידר'.

עד"ז' אנו מוצאים שאדמו"ר הזקן יסד ישיבה לתלמידי חכמים גדולים ומובהקים שבאו אליו על מנת ללמוד והוא קרא להם בשם 'חדרים', 'חדר א', 'חדר ב' וחדר ג'. הוא לא כינה זאת בשם 'ישיבה' או 'בית מדרש גבוה', אלא דווקא בשם 'חדר', ובזה הוא רצה להבליט ולהדגיש את העובדה שכאן באים ללמוד מתוך ביטול בלי דעות קדומות ולא מגיעים עם שאלות מוכנות מראש, כי התורה היא אין סוף ארוכה מארץ מדה וכו', ולכן כל אחד, אפילו שלמד תורה בשופי והוא תלמיד חכם גדול, כשהוא מתיישב ללמוד עליו להניח את כל דעותיו ושאלותיו ולשמוע ולראות מה יש לתורה לחדש ולומר בנושא, ולא מה יש לו עצמו לחדש²

אני נתקל פעמים רבות באנשים שמעוניינים ללמוד תורה, אולם הם באים עם שק של קושיות, ראשית "מי אומר שיש אלקים", ואח"כ³ "איך ייתכן שהוא נתן שהשואה תתרחש", ו"מי אמר שהעולם קיים 5783 שנה", ו"מדוע יש צורך במחיצה", למה למה ולמה⁴ ואם אני משיב על שאלותיהם הרי שבפעם הבאה הם חוזרים עם שאלות נוספות חדשות שהחבר שאל אותם, ואין לדבר סוף.

במקום כל זה אני אומר להם: בואו נניח את השאלות בצד ונתחיל ללמוד תורה ביחד ובעוד כמה חודשים נחזור שוב לשאלות הללו. ואכן חולפים להם חודשים ספורים והשאלות התפוגגו ונעלמו⁵

ולא בגלל שהם קיבלו תשובות ממוקדות, אלא השאלות נעלמו מעיקרם. התופעה הזאת פשוטה: בהתחלה אדם סבור שהוא החכם הגדול ביותר והקב"ה צריך לקחת אותו ליועץ אישי, אבל אחרי שהוא מתחיל ללמוד וחולפת לה תקופה, הוא לפתע קולט שהקב"ה הוא אין סוף והוא מורה לנו את הדרך שבה אנו הולכים, וכבר הוכח שהדרך שלו היא הטובה והיעילה ביותר, ואנחנו ברי מזל שזכינו שהוא נתן דווקא לנו את התורה והורה דווקא לנו את הדרך בה נלך, או אז כל הגישה משתנה⁶

כשאדם לומד ברצינות והוא מתבונן במה שהוא לומד, הוא מתחיל לתפוס שהקב"ה הוא בורא בלי גבולי והוא נברא מוגבל, וממילא אין פלא שנברא גבולי לא מבין את הבלי-גבול, לא נורא אפוא אם אנחנו לא מבינים, העיקר שאנחנו יודעים מה הקב"ה מצפה מאיתנו שאנחנו נעשה.

זה למעשה מה שאומר לנו חג הפסח; כולם מגיעים עם קושיות ולאחריהם מתחילים לקרוא את ההגדה שהקב"ה הוציא אותנו ממצרים ועשה לנו את כל הניסים ואז מגיעים להכרה ולדרגה של אמונה ששם השאלות שלנו לא תופסות מקום ולא חשובות בכלל.

וכמו הפתגם הידוע שאומר שלא תאייסט לא יועילו התשובות ולמאמין אין שאלות. בחג הפסח אנו מתעלים לדרגה פנימית ועמוקה של אמונה באמצעות אכילת מצה שהיא מאכל האמונה.